

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A törvény ereje.

Arad, deczember 13.

(—s) Minden jó felülről jó. Ezt a német közmondást most ugyancsak a kitörő lelkesedés hangján zugja és visszahangozza az egész ország, mert aminek védelmében a közvélemény s a parlament többsége hónapokon keresztül próbára tette legjobb erőit, a liberalizmus ügyének diadala immár teljes és végleges befejezést nyert a legtöbbször szentesítéssel. Az egyházpolitikai reformprogramnak legsarkalatosabb pontja, a kötelező polgári házasság s az avval összefüggő két junktim t. i. a gyermekek vallása és az állami anyakönyvvezetés, nem függőben levő javaslat többé, melyek ellen kiméletlenül és büntetlenül lehet a kedélyeket izgatni, hanem szentesített törvények, melyek szerves alkatrészeit képezik az állami jogrendnek, sőt mondhatjuk alaptörvényeit az országnak.

Ezért a nagy jelentőségű és történeti nevezetességű tényért az egész ország lojalitás hálával tekint fölfelé, felséges királyunkra, ki a nemzet óhajához képest döntötte el azt a nagy kérdést, melynek megoldása előtt állott az ország, hogy vajjon a liberális haladás vagy a klerikális reakció uralkodjék-e hazánkban?

Ő Felsége döntése a király személyének szent és sérthetetlen voltánál fogva természetesen megtámadhatatlan és végleges s ez okból annál öröndetesebb esemény, mert hivatva van helyre állítani azt, amit az ország elég hosszú időn keresztül nélkülözött, — a békét. A klerikális reakció hívei az ország békéjét és nyugalomát erősen fölzaklatták az által,

hogy a liberális reformprogramra a legképtelenebb és legádázabb. vádaskodásokat és rágalmaszásokat szórták. Agitácziójuknak legerősebb fegyvere különben éppen annak hirdetésében állott, hogy a korona az egyházpolitikai javaslatokat szentesíteni nem fogja. Es bár ez az állítás elejétől kezdve még valószínű sem volt, mégis érthető, hogy azt mindaddig, míg a szentesítés tényleg megtörtént, volt bátorságuk urbi et orbi hirdetni. Most azonban, mikor a királyi jogar villamként csapott le a klerikális izgatókra, fegyvereik tehetetlenül benuznak meg kezeikben.

Hiába írja Zichy Nándor gróf a fehérmegyei naplóban, hogy a szentesítés nem jelent egyebet, mint hogy a királyi végso kegyelemből teljesítette csupán a halálra ítélt Wekerle-kabinet kívánságát. Ezt ma már senki sem hiszi el a fanatikus grófnak és mindenki gunyos szánakozással fogadja azt a hiabavaló erőlködést, hogy Zichy Nándor gróf agitációt készül indítani a szentesített egyházpolitikai törvények revíziója iránt melyekről különben azt a merész állítást kockáztatja, hogy azok sohasem fognak életbe lépni. Nevetséges és — mondhatjuk — gyerekes ez a felfogás, mely nem képes kellően felismerni a királyi akaratnak súlyát és horderejét, vagy pedig elvetemedett, mert azt meri föltételezni, hogy a királyi elhatározás megváltozhat, mint az idő.

A Wekerle-kabinetet személyi tekintetben lehet, hogy változás érheti, de ez csak másdrangu kérdés az elvnek diadala mellett, mely immár biztosítva van. Wekerle Sándor és miniszter társai maguk azok, akik saját személyüket háttérbe

állítják az elvi győzelem mögött, mert — miként Wekerle Sándor szerény önértettel kijelentette — első és legfőbb dolognak tekintik a liberalizmus diadalával elért azt az eredményt, hogy ma Magyarországon nincs komoly és számbavehető politikai faktor, aki a szabadelvű irányzattal szakítani merne.

BELFÖLD.

A politikai helyzet. A „Pol. Corr.” budapesti levelezője kifejti, hogy az egyházpolitikai törvényjavaslatok szentesítése után kizártnak tekintik annak lehetőségét, hogy az ellenzék hosszabb ideig komolyabb nehézségeket gördítsen a szabadelvű kormány elé.

A főrendiház hétfőn tartandó ülésében veszi tárgyalás alá az indemnitásról s a kereskedelmi viszonyoknak Spanyolországgal való ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatokat. Valószínűleg ugyanezen a napon fogják bejelenteni az országgyűlés mindkét házában a miniszterrelők átiratát a szentesített egyházpolitikai törvényeknek az országos törvénytárban történt publikálásáról.

A csuffa lett reakció.

— Fővárosi levél. —

Budapest, deczember 13.

(—y) Az események egymást érik, oly gyorsasággal, hogy alig marad idő azokat részletesebben is méltatni, mert közben már újabb viszonyok merülnek fel, és újabb fordulatok teszik szükségessé, hogy azokkal szemben röviden, mintegy távirati stílusban fejezze ki az ember az ügyek iránt érdeklődő nézetét.

Minden ember, — az igazán szabadelvűek mindenesetre — biztosra vették a három le-tárgyalat, nagy fontosságú egyházpolitikai tör-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Keressd az asszonyt.

— Irta: Blite Pál. —

A materialista regényében a legszomorubb fejezet czime.

Mély, sötét lélektani problema megoldása van a mondatban: „Keressd az asszonyt!”

Ha az ember bestia örült szenvedélyének pillanatában gyilkot márt embertársa szívébe; ha megvadulva ront át mindenben, mit isteni és emberi törvények szentségé emeltek; ha harcot kezd az övével hatalmasabb erővel, sőt az egész világrenddel és küzdelme végén elbukik: hogy poesise legyen a hitvány élet regényének, szármalmas mosolylyal mondja sirja felett a világ — mint bábajos varázs-igét — „Keressd az asszonyt!”

Valóban a „fin de siècle” asszonyának csak ily sötét történetek szövésében, borzalmában volna része?

Megdöbbenéssel, fájdalommal gondolnánk akkor szerepére.

Egy véghetetlenül szomorú vádbeszéd ez a mondat, mely a közmorál nyomorult megromtójára halálbüntetést kér. Méreg van-e az asszonyi csókban, pokol szereime, mely gyilkos szenvedélyt tud csak lángra lobbantani az emberi szívből, szelid ábrándok, boldog, édes pillanatok isteni érzése helyett!

Nem, nem, ez hazugság, a legdurvább lerántása az emberi élet költészetének, gyönyörének: a nőnek.

Ha az asszony nem képes minden alkalommal megragadni a kezét, mely gyilkosra emelte fegyverét, ha nem tudja visszavonni a bűnök mélyéből az Isten képmására teremtet embert, talán mégse egészen az ő bűne.

De ki jegyzi tel neveit azon boldogoknak, kiket az örvény széléről a kétségbeesés örületéből emelt fel a nő, hogy visszaadja bizalmát, becsületét, hitét, eszméjét, hogy tiszta szerelmének varázsával újraszűletni tanítsa.

A boldogságról ritkán szoktak regényt írni.

Az erény hőseit nincs aki megénekelje.

Ha művészi dicsőségről, nagy mesterek alkotásairól száll világgá a hír, nem mondja senki titokzatos mosolylyal ajkán: „Keressd az asszonyt!” Pedig meglehet, soha nem születik meg az isteni mű, fáradsan vész el mestere, mielőbb dicsősége magasára juthatott volna, ha nincs mellette ragyogó géniusza, szemében az igazetes mosolylyal, imádatos tisztaságában ő a nő.

Mutassátok egyetlen művét a halhatatlanságnak, melynek megteremtésében ne segédkezett volna, nem ő adta volna hozzá az ihletet, az erő egy részét lelke nagyságából.

Vagy nézzétek a munka millió rabszolgáját, mint dolgozik, küzd, nap nap után verej-

tékes arcczal, s ha leszáll az éj, boldog megnyugvással tér mégis vissza kunyhójába, s hogy nem jut eszébe felháználni nyomorult sorsa ellen, hogy tőr isteni türelemmel, hogy becsületes marad ezen kísértés, megalázás s lemondás között, mi tartja féken szenvedélyeit, mi nyugtzi le erejét, hogy ki ne törjön, melyben az őseber minden vadsága, durvasága és szilaj vágya benn van, mi csal mosolyt vagy könnyet kérges arcára az érzés pillanatában, mi kölcsönzi az erőt lankadt tagjainak, ezerszer sebzett lelkének? Talán a társadalmi rend mély tisztelése, a vallás vigasza, a szabadság, mely örök ideája marad az emberiségnek! Ne higgyétek.

Ha le akarsz borulni az istenség előtt, lépj be kunyhója alacsony ajtaján s meglásd, tiszta homlokán szelid glóriájával a szeretetnek ez istenségét: az asszonyt.

Ne csak tragikumában, hanem a boldogság szelid otthonában is, ne csak az elbukott társadalmi körökben, hanem az emberiség örök eszményéért küzdők oldalánál is lássátok meg őt, a boldogság, a béke, a szeretet anyját, az asszonyt.

S ha elbukik ő, ha letörött szárnyakkal vergődik a bűn mélységében, nem ti rántottátok-e oda, idealizmusának magasából, tiszta egéből, midőn bálványimádásra tanítottátok materialis korunk minden bűne között.

Megfoasztva b e n s ő s z a b a d s á g á t ó

vényjavaslatok szentesítését s mindennek dacára leirhatlan az az örömteljes érzés, az a meglepetésszerű ujjongás, amelylyel ezen biztosra várt eseménynek bejelentését vette első sorban maga a törvényhozás népképviselői faktora s mindjárt utána, villámszerű gyorsasággal elterjedve, az egész nagyközönség.

A mérgek visszafojtó, ajkakat harapdáló, ezen, az összes sakkfigurájukat halomra döntő fontos tény által conceptusukból kisdort ultramontanok már nem tudtak egyebet kitalálni, mint azt, hogy a miniszterelnök ezt az egész dolgot színházi módon, mint ügyes rendező csak hatásvadászat szempontjából csinálta meg így, és nem máskép. Pedig ez is csak amolyan ráfogás, akármily tetszetősnek, sőt valószínűnek látszik is.

A törvényjavaslatok tudniillik tényleg vasárnap, f. hó 9-én lettek aláírva a király által, és bár **Andrássy Gyula** gróf miniszter, aki ezen vasárnap délután 2 órakor megérkezett a bécsi gyorsvonattal, a 3 órakor egybegyült minisztertanácsnak azt mondta, hogy ő egészen biztosan reméli és hiszi, hogy a király még az nap szentesíteni fogja a javaslatokat, és hogy ezek e szerint másnapon Budapestre érkeznek.

Lehetetlenség volt, hogy a kormány ezt még csak fel is említse, például este a szabadelvű párt értekezletén, vagy magán körben is, mert végre a megtörtént tényről nem volt tudomása, és a király esetleg mégis várhatott volna még 24 óráig az aláírással és akkor nagyon furcsa világitásba kerülhetett volna a kabinet, ha egy még meg nem történt dolgot, mikor a király elhatározásáról van szó, mint megtörténtet jelez.

Igaz, hétfőn délelőtt már fél 9 órakor a kezében volt a miniszterelnöknek a szentesített 3 törvényjavaslat, és bizalmas körben, mielőtt a házba jött, el is mondta. Arra azonban nem volt a miniszterelnöknek sem alkalma, sem jussa, sem módja, hogy ő egyszerre csak felálljon a képviselőházban az ülés elején, és jelentse be, hogy a törvényjavaslatok szentesítve leérkeztek. Hisz ezt soha semmiféle törvénynél még nem tette a miniszterelnök, és nem is szokásos, ha pedig most eltér a rendes szokástól, ez joggal a legnagyobb szemrehányást idézhette volna elő.

Igy be kellett előbb várnia a vita lefolyását és ha e vitában felmerül ez a kérdés, vitatkozás közben felemlithette ezen igaz, nagyfotosságu tény; amint nem is várt már

tépíték szét hitének utolsó rongyait is, hogy gunyolódjatok csalódásain.

Gyengének mondjátok s minden erőtkel rohanjátok meg őt gyengeségében, hogy magatokhoz rántsátok a szenvedélyek örvényébe.

Azt akarjátok, hogy a béke szelid anyja legyen, úgy őrizzék meg tiszta álmát, szeressétek, dolgozzatok érte s adjátok meg szívének a szabadságot s ő viszonzásul adja nektek a boldogságot.

Azon bűnöknek, melyek a társadalmak egyes rétegeinek erkölcsiségét oly megdöbbentően romlottnak mutatják, ha forrását a nőben kereshetjük is, bár ezer lélektani ok menti szomorú szerepüket, de az erény, a nagyság, béke és szeretet magasatos szelleme is az ő lényük tisztaságából árad az emberiségre.

Neveljétek őt erkölcsi szabadságra, neveljétek úgy, hogy nemes és nagy tudjon lenni hivatásában, adjátok meg szabadságát emancipálva azon törvények alól, melyek megfosztják egyéni akaratától, erkölcsi ereje nagy részétől, legyen bár az a társadalom vagy a legszentebb egyház törvény s bizonyosan kevesebb bűn lesz a világon, ahol elmondhatjátok: „Keress az asszonyt.”

pl. **Horváth Gyula** és **Veszter Imre** beszédeire, akiknek fejtegetésére pedig szívesen válaszolt volna, hanem rögtön, mielőtt **Horánszky** a szentesítés kérdését egyrészt, és az állítólag tervezett rendszerváltoztatást másrészt felhozta, — felkelt és megtartotta rövid, tartalmas beszédét, amely alakjára nézve, de különösen politikai tartalmának, mondhatni művészeténél fogva a parlamentáris beszédek egyik példányképeül fog örök időkre megmaradni.

Amit a miniszterelnök szintén csak válaszul egyes szónokoknak a konzervatív politika inaugurálásának kísérletéről mondott, óriási hatást tett és megértette minden ember, barát épugy mint ellenfél. Merész és öntudatos mondat volt; de nagy politikai tett is.

E mondat becsapta sok ember előtt azt az ajtót, melyet ő a hátsó lépcsőkön lassan felmászálva már ki akartak nyitni. Becsapta hosszú időre és lelket öntött még a csüggedőkbe is. Ezen nyilatkozat után olyan világos a helyzet, hogy ennél világosabbá nem is lehetett.

Hisz Magyarországon akár a mostani képviselőházzal, akár új választások veszedelmes kísérletével, akár az egész osztrák és külföldi egyetemes reakcióval karöltve lehetetlenség lesz a papok összes befolyása és pénzével együtt Magyarországon még csak egy hétre is kísérletet tenni egy reactionarius, egy ultramontan politikával. Mindezek dacára hiába való volna tagadni, hogy a politikai levegő még mindig nagyon feszült, és ennek magyarázats nagyon egyszerű. A kormány nincs tisztában azzal, vajjon bírja e teljesen a korona bizalmát és pedig annyira, hogy a korona e bizalmának nyilvánulása, félreérthetetlen nyilatkozatai biztosítsák számára az egész hátralevő két egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalását a főrendi házban akként, hogy ott ezen bizalomra és a koronának teljes támogatására szintén hivatkozhat. Ezen irányban okvetlenül keresnie kell a helyzet tisztázását és miután sokan attól tartanak, hogy ezen tisztázási kísérlet esetleg odavezethet, hogy a kormány nem látja eléggé támogatottnak szabadelvű igyekezetét, nem lehetetlen, hogy a kormány képtelen lesz, ha nem is most mindjárt, de minden esetre az országgyűlési szűnet alatt a koronával szemben a bizalmi kérdést egész teljességében felvetni. Hogy miképp fogja a korona ezt fogadni, ezt nagyon bajos előre megjósolni és épen azért teljesen meddő minden féle combináció, amely ezen irányban megeredt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, december 13.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: **Bánffy Dezső** báró, majd **Perczel Dezső**.

Jegyzők: **Molnár, Eszterházy és Bartók Lajos**.

A kormány részéről jelen vannak: **Wekerle Sándor** dr. miniszterelnök, **Festetics Andor**, **Lukács**, és **Eötvös** miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét. Elnök jelenti, hogy a miniszterelnöktől értesítést vett, amely szerint az új koronaörváltás ő feisége kijelölése alapján megejtendő.

Indítványozza, hogy f. hó 18-án tartsák meg a választó elegyes ülést.

Ugron Gábor kifogásolja az elegyes kifejezést, mert ez nem felel meg a tradícióknak.

Elnök konstatálja, hogy a régi jegyzőkönyvek is ezt a kifejezést igazolják.

Polónyi Géza indítványozza, hogy használják az együttes ülés kifejezést.

Ugron Gábor elismeri, hogy az elnök igazolta eljárását, de ő a régi botlással nem tartja igazoltnak az újabb botlást.

Justh Gyula konstatálja, hogy a házszabályok feleslegessé teszik a vitát, mert a házszabályok is az „együttes ülés” kifejezését ismerik. (Helyeslés balfelől.)

Elnök kérdi, hogy indítványát elfogadják-e?

A ház az elnök indítványát elfogadta.

Ezután harmadszori felolvasásban is megszavazták a Spanyolországgal kötött kereskedelmi szerződést.

A földművelési költségvetés.

Tóth János a gazdasági válsággal foglalkozik és számadatokkal bizonyítja, hogy a kiegyezés előtt sokkal jobbak voltak a gazdasági viszonyok, mint most. Akkor kevesebb volt a teher a földön s ugyanazért ma annyi kamatot fizetünk e teher után, mint amennyi földadót 67 előtt fizettünk. Ennek okát abban találja, hogy nincs önálló, öntudatos nemzeti közgazdasági politikánk, amely nem is lehet mindaddig, míg nem lesz külön vámterületünk és nemzeti bankunk. Minden baj, melyet az előtte felszólalók felhoztak erre vezethető vissza. A válság okául a pénzügyi viszonyokon kívül a tőzsdei műveleteket is felhozza. Szól a földadó aránytalanságáról, gazdasági hitelről, alföldi munkásviszonyokról, a gazdasági oktatásról s végül kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Polónyi Géza egy rövid visszapiillantást akar vetni az eddig lefolyt vitára, mely arról tanuskodik, hogy agrár államhoz méltóan kezdünk foglalkozni közgazdasági érdekeinkkel. Váolja ezen vita hatását a képviselőházra vonatkozólag és a társadalomra nézve. Azóta tilte győzelmét az ország gazdaközönsége a Köztelken, azóta foglalkoznak lapok és folyóiratok a gazdasági kérdéssel. Azóta a tőzsde is törődelmes vallomást tett. Ezek mind olyan jelenségek, melyek azt mutatják, hogy a házban az ilyen kérdésekkel foglalkozni kell.

Foglalkozik **Miklós Ödön** államtitkár tegnapi beszédével s abból azt látja, hogy sok üdvös reformra készültek, de azt eddig nem merték érvényesíteni. Az örlési engedélyre vonatkozólag azonban nem ért egyet az államtitkárrel. Mert ha megengedik a román buza behozatalát, hogy az itt feldolgoztassék, akkor ragaszkodjunk a törvényhez és a román búzát csak is kivitelre használjuk szigorú azonosítási eljárás foganatosítása mellett. Elismerését fejezi ki az államtitkárnak azért, amit a hitelrendezésről és szövethozatokról mondott. Őva int azonban minden pártembert, nehogy félrevezettesse magát és annak a kormányának szavazzon bizalmat, mely intézkedéseivel közgazdaságunkat veszélybe döntötte és amely most az ő eszméikkel akarja a bajokat szanálni, de a fogyasztó ő marad. Beszéde folyamán a bank és hitelkérdéssel óhajt foglalkozni, de előbb türelmet kér, hogy másra is kiterjeszkedjék. Felhívja a Ház figyelmét a közhatalmra, mely ép oly veszélyes, mint a liszt-kartell. Felsorolja azokat a bányákat, melyek kartellba álltak a szén megdrágítására. Ezt a kartellt szét lehetne robbantani, ha a külföldi szén előtt megnyitnánk a vámsorompókat, de hogy hazafias volna-e idegen terménnyel megverni a hazait. Aminthogy a kormány megveri a román búzával a magyar búzát. Például behozzák a mahoni fát szivarodobozoknak, holott bükkfából is jó dobozokat lehet csinálni, még a magyar pipára sem csinálnak magyar rézből kupakot.

A pénzügyi kérdésekkel foglalkozva, beszél az agrár-bankról, mely még csak tervben van ugyan, de a gazdasági hitelről e tárgyalásakor kell megemlékeznünk. Az agrár-bankot 20 millió korona tőkével 30 évre tervezik. Ismerteti e bank leendő működését és azt mondja, hogy meg felel-e az idegen tőkével kereskedő bank a magyar nemzetgazdasági szempontból hitelgényeinknek. **Tisza István** multkori beszédjére hivatkozással arra a meggyőződésre jut, hogy nem. Az idegen tőke felhasználásának veszélyességét példakal illusztrálja. Kimutatja, hogy az agrár-bank 20 millió korona tőkéjével nem is lehet a hitelgényeket kielégíteni, mert hiszen így minden holdra egy korona kölcsön jut. Magyarországon a tőke oly borzasztó módon szipolyoz, hogy a föld minden husz évben

gazdát cserél, ami azt jelenti, hogy minden huz évben tönkre megy a föld gazdája. Ezt statisztikai adatokkal bizonyítja. És ezzel szemben a töke 14% jövedelmez munka nélkül. Ez kiszípolozás. Bizonyítja ezután, hogy Magyarország önálló jegybankra nemcsak joga, de szüksége is van. A szövetkezetről beszélt még s végül kijelentette, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti, mely után szól:

Márkus József a szövetkezetek szükségességéről beszél.

*

Budapest, december 13. (Baját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sűrűn gyűzi:

Ülés végén **Wekerle** a munkarendről tájékoztatta a házat. Javasolja, hogy karácsony előtt még csak az 1889. évi 46. törvényzikk kiegészítéséről, a vicinális vasutakról és a földmívelési budgetről szóló javaslatokat tárgyalják, a többi marad karácsony utánra. Határozatot most nem kér, mert csak tájékozással nyilatkozott.

A ház a miniszterelnök javaslatát helyeslőleg tudomásul vette.

A 115 szótöbbség.

— Fővárosi levél. —

(—y) Aki azt állítja, hogy a hétfői lelkesítő hír a szentesítésről eszközölte a másnapi szavazás fényes eredményét, szintén tév uton van. Ez a 115 szavazattöbbség minden körülmények közt meglelt volna annak ujalagos bizonyosságául, hogy nevetségessé öntetszelges azok részéről, akik mindig azon szegényes argumentummal állnak elő, hogy a kormány csak teng egy majoritással; majd hármát mondtak; most már kegyesen hatot említenek.

Ez mind izléstelenység,

A kormánynak tényleg a horvátok nélkül 34 a többsége a képviselőházban, akkor, ha előállna azon eset, hogy az összes képviselők leszavaznának, és pedig nyiltan pártállásuk szerint. Ez önmagában már egy nagyon jó, biztosan és könnyen kezelhető, amellet lelkis majoritás.

Minden közjogi, minden nagy kérdésben pedig 74 a majoritás a horvátokkal együtt.

Ez már a legnagyobb majoritás, amire egyáltalán szükség van.

A keddi szavazásánál csak épen 11 horvát képviselő szavazott le; tehát a szorosán vett magyarországi többség is 104-et tett a ház elnöke nélkül, aki talán mégis csak a kormány-párthoz számítandó.

Neki estek most már az ellenzéknek azon szemrehányással, hogy az okozta ezt a nagy majoritást elmaradásával. Bizonyos fokig ez ugyan tény, de nem illeti ép azokat akikre céloznak, t. i. a szélsőbal azon elemeit, akik szabadelvűek. Ezek t. i. többnyire, különösen az Eöt vös frakció, egy személy kivételével mind jelen voltak és a kormány ellen szavaztak. Hanem igenis hiányzott először is az ugynevezett purosok legnagyobb része, mert ők most már lehetetlennek tartják, hogy ellenzéki politikát folytassanak országos ügyekben. Hiányzott továbbá az A p p o n y i-pártnak majdnem fele, és a szélsőbaloldaltól épen azok akik ultramontanok. Ezekre csak nem lehet ráfogni, hogy a szabadelvű kormány kedvéért vagy szép szeméiert maradtak el a szavazástól. Ezek egyszerűen nem jönnek be egyáltalán a házba, mert le vannak alaposan fűzve és nem találják időszerűnek s választókerületükre való tekintettel előnyösnek, még tovább is tüntetni ellenzékieskedésükkel.

IDŐJÁRÁS.

Légneműs: reggel 7 órakor 773.1 milliméter, délután 2 órakor 771.9 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 2.6, délután 2 órakor C° — 1.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EK. 3. délután 2 órakor D. 4. Felhőzet: reggel borult, ködös, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— December 14. —

Száraz. — Fagy. — Később borulás. — Hőemelkedés.

Tanítók ülése.

Az Aradvidéki Tanítóegylet aradi fiók-bizottmánya tegnapi tartotta havi ülését szokott helyiségében. Az ülésen Csik János elnökölt s kivüle még jelen voltak: Simon Karolin, Marinkovitsné Hanthó Ilona, Drescher Gizella, Mihájlovits Harmin, Tabakovics Mariska, Czeiler Gizella, Ursits Darinka, Millig József iskola felügyelő, Wlacsil Károly, Kovács Vincze, Kovács Ferencz, Gregus István, Vágács Agoston, Kresztics Arzén, Schrodt György, Maurer Mihály s jegyző Fülöp Endre.

Csik János elnök az ülést megnyitván, bejelenti azon pótolhatlan veszteséget, mely az aradi f. bizottmányterte Némethy Károly és Boros Janka feledhetlen emlékü tagtársak elhunytával. Kéri az elhunytak emléket jegyzőkönyvben megörökíteni s a gyászoló családoknak részvétirat küldését.

Ezután Kovács Vincze lépett a szónoki asztalhoz, a kegyeletnek emelkedett s megható beszédben adván kifejezést, a midőn a jobb hazába költözött kartársak elévülhetlen érdemeit méltatta.

A magvas és sikertült emlékbeszédnek megörizhetése végett elnök felkéri szónokot, hogy szép s épületes beszédét írásban adná át a levéltár számára.

A gyászos aktus bevégzése után elnök az ülést felfüggeszti, felkéri a tagokat, fáradságuk fel a VI-ik osztályba, hol Kovács Ferencz zsigmondházi közs. isk. tanító fogja bemutatni a szokratikai tanítási módszert gyakorlatilag egy történeti tárgy olvasmányon.

A bizottmány kivétel nélkül megjelent s végig hallgatta „A branyiczka i bős” című olvasmány fejtegetését.

A tárgyalás közel egy órai időt vett igénybe, mely alatt Kovács beigazolta, hogy a tanítói állást méltóan tölti be. A tanítás végeztével a növendékek elbocsátatván, elnök az ülést folytatónak megnyitja s felhívja a tagokat az eszmecserére, egyuttal a következő kérdések figyelembe vételét ajánlja:

1. A bemutatott módszer megfelel-e azon lélektani igazságoknak, melyeken a szokratikai módszer nyugszik? ha nem felelt meg, miben tért el a pszichológia elvétől?

2. A növendékekhez intézett kérdéseknél betartattak-e a didaktika szabályai? Vagyis tekintettel volt-e a tanító mindazon tulajdonságokra, melyek a kérdések feltevésénél irányadóul kell hogy szolgáljanak?

3. Megfelelt-e a tanítás a történeti igazságnak?

4. Ezekon kívül — a bemutatott módszerre nézve — miféle tapasztalatai, vagy észrevételei vannak a bizottság tagjainak?

A tanítás ezen módszerének elbírálásához hozzászóltak: Kovács Vincze, Schrodt György, Wlacsil Károly és az elnök, meg egyezvén mindnyájan abban, hogy Kovács Ferencz a szokratikai tanítási módszert a leghelyesebben kezelte s a főnnebbi irányító kérdések szellemének mindenben megfelelt, mivégből elnök határozatilag kimondatni kéri, hogy előadónak sikeres tanítása felett a bizottság elismerését fejezi ki s neki fáradságáért köszönetet szavaz.

Elnök jelenti, hogy a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése meg nem történt, mivel akkor hitelesítőnek nem küldettek ki; azért most annak hitelesítésére nézve kér intézkedést s egyuttal jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére is kéri a tagok kiküldését.

Elnök jelenti, hogy újabban 20 pártoló tag lépett be az egyesületbe, kiknek felvételét már a központ elrendelte.

Ugyancsak elnök jelenti, hogy a slőjd tanfolyam december elsején megnyilt s az oktatás hetenkint szombaton tartatik fél 5-től fél 7-ig délután.

Elnök azon indítványára, hogy a fiókbizottság jegyzője, ki majdnem ugyanazon munkát végzi, mint az egyesület titkára s ki a múlt évben ingyen végezte a jegyzői halmozott teendőket, anyagi jutalomban részesítésék, akként fogadtatott el, hogy a fiókbizottság jegyzőjének évi 25 frt megadására nézve központ pártoló előterjesztést tegyen a közgyűlésnek.

Ezután elnök megköszönve a tagok türelmét és érdeklődését, az ülést berekeszti.

R . . . sz.

HIREK.

December 14. Péntek. Róm. kath. naptár: Spiridion. — Protestáns naptár: Spiridion. — Görög-keleti naptár (december 2): Habakuk. — A nap kél 7 óra 23 perczkor, nyugszik 3 óra 54 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölösey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Uj előfizetést nyitunk január hó 1-ével az „Aradi Közlöny”-re. Elő lehet fizetni negyedévre, vagy egy hónapra, bármelyik naptól. Azok, kik a z új évvel előfizetőink sorába óhajtanak lépni, szóval, vagy levelező lapon nyilvánított kívánatra már a mai naptól egész január hó 1-ig helyben vagy vidékre, ingyen kapják a lapot.

Ezen alkalommal felkérjük hátralékban levő t. előfizetőinket, hogy az előfizetési pénzeket minél előbb a kiadóhivatalba juttatni sziveskedjenek.

— **Személyi hír.** Desseffy Sándor csanádi megyés püspök hosszabb távollét után visszaérkezett székhelyére. A káptalan nevében Németh József felsz. püspök üdvözölte a hazatérő egyházi fejedelmet, ki szívélyesen mondott köszönetet és kezet fogott a megjelentekkel. A püspök igen jól néz ki és a legjobb egészségnek örvend. Lábbaja megjavult.

— **Az aradi vértanúk kivégeztetéséről szóló okmányok.** Rendkívül érdekes, de nagyon szomorú okmányok jutottak gróf Kreith Bélának, a szabadságharczi ereklyemuzeum megteremtőjének tulajdonába. Megszerezte ugyanis azokat a németnyelvű okmányokat, a melyeket Bott Ferencz hóhér 1849. október 6-án, Pöltemberg, Török, Lahner, Knezich, Nagy Sándor, gróf Leiningen, Aulich, Damjanich és gróf Vécsey tábornokok kivégzésekor kapott. A Pöltemberg tábornok kivégzéséről szóló okmány magyar fordításban a következő:

„Bizonyítvány, melylyel igazoljuk, hogy Bott Ferencz hóhér a felség ellen elkövetett összeesküvés miatt halálraítelt Pöltemberg Ernőt Aradon 1849. október 6-án felakasztotta, s e műveletében a megkívánt ügyességnek és jártasságnak tanujelét adta.

Jelen okmány hitelességét saját aláírásunkkal megerősítjük

Tichy Agoston őrnagy

a cs. kir. 25. gyalogezredben.

A cs. kir. külön katonai vizsgálóbizottságtól:

Arad, 1849. október 6-án.

(Az aradi váraparancsnokság pecsétje.)

Schuck hadbírószázados.

— **A fővámgazgató kitüntetése.** Mint a hivatalos lapban olvassuk, a király az Aradon is jól ismert Turóczy Adolf pénzügyminiszteri osztálytanácsos és fővámgazgatónak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozta.

— **A Tisza-család ősei Aradmegyében.** A magyar heraldikai és geneológiai társaság tegnap délutáni ülésén Komáromy András dr. érdekes felolvasást tartott a borosjenői Tisza-család őseiről. A felolvasó szerint a Tisza név már az Arpádok emlékekben előfordul. Tisza mester Róbert Károly uralkodása alatt Mária és Erzsébet királynék ajtonállój volt. A török hódoltság után a legelső ő György, 1636-ban Boros-Jenő némes birtokos volt. Egyik utódának Tisza Istvánnak összesjóságait a törökök elfoglalták. Tisza egy tarisznya dotációssal levéllel menekült. Három falujokat, Ágyát, Szintyét és Kis-Jenőt Károly király 1723-ban Raynald modénai hercegnek ajándékozta és György, a prókátor, nem mert kikötni ilyen nagy urral. Később egy Tisza László nevű ő a kincstár ellen pört indított és tizenkét év

mulva a pört megnyerte. Ekkor Gesztet kapták kártérítésül. Tisza László Szénás Rebekát feleségül vette, a mostani Tisza család innen származik.

— **A karácsonyi munkaszünetek.** Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter az alábbi rendeletet küldötte meg tegnap **Aradmegye és Aradváros hatóságának:** Tekintettel arra, hogy karácsony este, valamint Sylvester estéje a folyó évben hétfőre esik, így a karácsonyi ünnepekre valamint újévi szokásos bevásárlásokat a fogyasztó közönség rendszerint az említett ünnepeket megelőző két napon belül szokta teljesíteni, ezennel kivételen megengedem, hogy f. é. december 23-ára és az ugyanazon hó 30-ára eső vasárnapokon az 1891: XIII. t. cz. 3. §-a alapján 1892 évi márczius hó 5-én 14.837: sz. alatt kiadott rendelet II. A 2, 3, 4, 5-ik pontok alatt említett ipari- és kereskedési telepeken az ipari munka, illetőleg adás-vevés egész napon át végezhető.

Erről a törvényhatóságot asszal a főhivással értesitem, hogy az említett intézkedésem tartalmáról értesítse a hatósága alá tartozó rendészeti- és iparhatóságokat és a közönséget.

— **A fekete-gyarmati jegyző ügye.** Zachariás Józsefet, a sikkasztó fekete-gyarmati községi jegyzőt, ki ez idő szerint már le van tartóztatva, tegnap hallgatta ki először Köllér János vizsgálóbíró. Zachariás — mint az előre látható volt — töredelmes vallomást tett a vizsgálóbíró előtt s beismerte úgy a község terhére elkövetett sikkasztásokat, mint egyéb bűnös tetteit. A kihallgatás még folyik.

— **Görög nyelv a középiskolákban.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter értesítette az aradi középiskolát, hogy a görög nyelv tanulmányáról a helyette választható tanfolyamra átlépő tanulóknak ezen átlépésre az engedélyt a szülő vagy helyettese kívánására, akár a tanév elején, akár a tanév folyamán a törvényszerű felvételi vizsgálat feltételül tüzése mellett ezentul maguk a tanári testületek fogják megadni. Ennélfogva ily esetekben a folyamodványok az illető tanári testülethez intézendők és az illető középiskola igazgatóságánál nyújtan-dók be.

— **A „hatosos ur.”** A fiatal bakfisleányrúk szívet hamarosan lángragyújtja egy-egy csinosabb színész arca, kit szerepköre is arra predestinál, hogy médiuma legyen szerelmes leánykáknak. No hát Fenyvesi Emil nálunk ezt a szerepkört tölti be, s csoda-e, ha az aradi „himzöakademiák” egyikében nagy népszerűséget szerzett. A leánykák ajkán egész napon át az ő neve forgott, míg végre az igazgató megalkalva a doigt, egy hatos pénz bírság terhe alatt megtiltotta a kis nőeknek, hogy Fenyvesi nevét említsék. Kezdetben nem használt a fenyegetőzés, a Fenyvesi neve csak úgy pergett a leánykák rózsás ajkán. A bírságok pedig folytak a perselybe, melynek tartalma 12 írtra növekedett. De erre már megsokalták a himzöakademisták a titkos ideálért szenvedett bírságokat, s elneveztek Genyvesit — hatosos urnak. Egyben értesítették öt számtalan megbírságotlításukról. A kedves kis leány Fenyvesi kezéhez jutott, s így tudta ő meg hogy a begyűlt pénzből egy szegény gyermeket fog kiöltöztetni karácsonyra a himzöakadémia. Az összeget Fenyvesi ki fogja pótolni. Hogy mennyivel, azt még nem sejtik az ideálért rajongó bakfisok.

— **Jegyzőválasztás.** Földeáki jegyzővé 8 pályázó közül, egyhangulag Réthi Rezső királyhegyesi jegyzőt választották meg tegnap-előtt.

— **Egy város jubileuma.** Gyuláról jelenti levelezőnk: Január 12-én 400 éve lesz, hogy a török uralom ott véget ért. Ez alkalomra nagyobb szabású ünnep van tervben. Az ünnepélyek rendezőse élén Terényi Lajos országgyűlési képviselő áll. A megye, levelezőnk információi szerint, alapítványt tesz a jubilaris ünnep emlékére.

— **Lesseps és a hipnoziz.** Az agg Lesseps egy év óta teljesen meg volt törve testben és lélekben. Alig tudott már magáról valamit s inasára támaszkodva, csak nagy-

nehezen vonszolta magát egyik szobából a másikba. Egy napon egy New-Yorkban lakó s pár hetet Párisban töltő fiatal francia orvos jelentettek be Lesseps nejének, a kiről csodás dolgokat beszéltek. Ez a fiatal ember egyebek közt azt állította, hogy az orvoság használása a betegnél idejét multa; a tudomány nem gyógyít semmit, csak az isten tud mindent gyógyítani s csak ha egy teljesen tiszta ember könyörög a betegért istenhez.

— **A mely napon én ilyen tisztaságra jutok,** mondotta átszellemült arccal, valamennyi betegem meggyógyul.

Az első alkalommal, hogy a Lesseps-családnak bemutatták, az agg Lesseps mankójára és inasára támaszkodva jött be a szobába s egy zsöllyébe hanyatlott. A fiatal orvos oda lépett hozzá:

— „Lesseps ur — mondá neki — járjon, álljon föl!”

A beteg egy meglepett gyermek mosolyával tekintett a furcsa orvosra és mondá:

— Igen, igen, járok!

A orvos erre távolabb hátrált tőle s karjait kitérve föl hívta:

— Nos tehát, jöjjön felém; keljen föl... úgy; egy, kettő! — Es hipnozizálva a titokzatos ember két szeme által, Lesseps fölállott s merev, szaggatott léptekkel minden támogatás nélkül, fölemelt fővel, örömtől ragyogó szemekkel ment az orvoshoz, gyermekeinek örömrivalgása közt.

— Nini, a papa jár! Ez csoda, hallatlan!

— **Érdekes afrikai utazás.** Néhány nappal ezelőtt egy távirat érkezett a berlini földtani társulathoz, a melyet gróf Götze Afrika-utazó adott fel Szt. Thomében, Afrika nyugati partján. A táviratban tudtul adta, hogy Afrikát keresztül utazta. Götze a harmadik, a ki keresztül utazta Afrikát. Az első tudvalevőleg Caméron volt s utána Stanley a második. Götze ugyanazon az uton haladt, mint Emin pászka az utolsó utján, tudniillik Ruandán keresztül. Ruanda a Victoria-Nianzától nyugatra fekvő ország. Götze gróf 1893. október 3-án indult el Daressalamból, tehát az egész ut tizennégy hónapig tartott. Az ut tudományos eredményei eddig még ismeretlenek, de Götze azt már tudatta a berlini földtani társulattal, hogy a Iowa, a melyről eddig azt hitték, hogy a Kongónak mellékfolyója s Irsambánál van a torkolata; a Kivóról pedig, a melyet eddig csak kis tavacsának tartottak, kiderült, hogy igen nagy kiterjedésű.

— **Kézimunka kiállítás.** Van Aradon egy kitűnő szakképzettségű műhímező, ki évenként sok uri, fiatal leány ujjait avatja fel biztos tudással „tündér ujjak”-ká. Most növendékeinek munkáival kiállítást rendez, melyet ajánlunk a hölgyek figyelmébe. A kiállítást Ambrus Anna, a műhímező lakásán Szabadságtér 6 szám alatti lehet megtekinteni folyó hó 16-tól bezárólag 19-ig.

— **Együtt a halálba.** Véres szerelmi dráma játszódott le tegnap hajnalban egyik temesvári belvárosi szállóban. Tegnap este 7 órakor Steiner János rakasdi (krassó-szörényi) segédjegyző jelent meg ott Várkonyi Paula 18 éves nevelőnő társaságában. Hajnalban hirtelen több egymásután következő lövés riasztotta fel a szálloda személyzetét. Mikor a cselédség összefutott ép akkor tántorgott ki a szobából Várkonyi Paula s e szavakkal: „Jaj, meghalok!” élettelenül bukott a folyosóra. Bent a szobában vértől borítva hevert Steiner a padlón. Ő maga mondta el a belépőknek, hogy közös elhatározással akartak meghalni s ő lötte szíven a leányt, azután önmagára irányított öt lövést, de egyik sem talált halálosan. Ekkor, mint a földön heverő üres töltények bizonyítják, újból megtöltötte a revolvert, de ereje elhagyta s összerogyott. Mindketten levelet írtak hátra, azonkívül Steiner zárt levelet intézett a temesvári tanácshoz és rakasdi jegyzőhöz. A gyilkost, ki maga is a halállal vívódik, elvitték a kórházba. Aldozata egy szegény özvegynek volt egyetlen támasza.

— **Olcsó étkezési mód.** Ezer meg ezer furfangja van a szélhámos mesterségnek, de mindig új meg új eszmékkel lépik meg a világot a szédelő urak, a melyek époly mulattatók, mint tanulságosak. Bécsben egy ilyen diszét a szélhámosoknak fogták el Rihanek József személyében, aki kitalálta annak a módját, hogyan lehet nagyon olcsón és nagyon jól étkezni. Hosszu időn át következőképen

ebédelt uriasan. Bement valamely étterembe és azt adva elő, hogy urnője egy dugzagdag urhölgy tiz-tizenöt terítékre való ételt rendelt meg a vendégei számára, Azután leül és az étlap legjobb fogásaiból eszik. Majd megmondta a pinczérnek, hogy hívjon hordárt, akit urnőjéhez akar küldeni. A hordár bement és átvette a megbízást. Alig távozott el, Rihanek kisasszony utánna sietett, mondván, hogy valamit elfelejtett. De többé nem tért vissza és úgy a hordár, mint a vendéglős meg voltak csalva. De nemcsak étkezni tudott ily módon. Divatkereskedésekben is megrendeléseket tett és mintának mindig vitt magával egy-egy értékesebb tárgyat. Tegnap végre rajta vesztett s most már a lukulusi lakomák után, meg kell elégednie az állam kosztjával.

— **Választások.** A tornyai menedékházhoz vezetőnek Váczy Berta, a mezőkovács-házi óvodához óvónőnek Farkas Jánosné választott meg.

— **Ladik a gőzös alatt.** A Duna mentén a zombori kir. főmérnökség, a folyamba szakadt kilométer-jelző köveket most helyettesíti ujjakkal. Ezen munka közben Mohács fölött Baránál szerencsétlenül járt tegnap délből egy esónak. Egyik szakaszon munkálatát befejezvé, hogy egy távolabb eső ponton rövidebb idő alatt eljuthasson, az arra menő Hazza gőzös uszályhajójához akart kötni. A kormányos ügyetlensége miatt azonban a ladik elmerült s csak Kaló kir. mérnök lélekjelentének és bátorságának köszönhető, hogy az elmerült emberek közül is több nem maradt a Dunában. Igy olupán a műszerek veszték a Dunába. A ladikon ötven voltak, de szerencsésen megmenekültek.

— **A legjobb sakkjátzó egész Amerikában** egy nő, Baird asszony, akit kiváló ügyességeért ebben a játékban „a sakk királynőjének” neveztek el. A legérdekesebb a dologban, hogy tizenhárom éves leánya szintén zseniálisan játsza a sakkot. Négy éves korában már játszott és mikor nyolcz éves volt, igazán szép és érdekes problémákat komponált, amelyeket egy sakk-újság annak idején nagy garral közzé is tett. Azok, akik a természetadta képességek átöröklésében hisznek, ebben a tényben bizonyára hitük erős bizonyítékát látják.

— **Világító szobor.** A ki csak egy izben is megfordult Madrid utcáin, bizonyára visszaemlékszik arra az idomtalan építészeti alkotásra, mely Madrid legnagyobb terét díszlelti s a melyet Puerta del Sol-nak, a nap kapujának, neveznek. A rendkívül élénk forgalmu térség közepén áll ez a szökőkút-bazin, melynek óriási arányaival szemben igen kevés jut a külső csinra. Ezt a régi emléket Madrid város tanácsának határozata folytán nemsokára lebontják s egy világító szobrot emelnek helyébe Queros szobrász tervei szerint. Ez a monumentális kandelaber 18 méter magas lesz s karcsúra épített talapzatán erőteljesen megmintázott szoborcsoport — a természeti erők csoportja — tartja a földtekét. Ebben a gömbben 100,000 gyertyafényű villamoslámpa foglazzani mely a teret egészen bevilágítja. Ilyen promethensiletrákat nálunk kívül bizonyára még csak Abderában láthatni.

— **Lopás Csermön.** Levelezőnk írja: Holländer Sámuel csermői lakos magtárából a napokban ismeretlen tettesek nagyobb mennyiségű kukoriczát loptak el. A csendőrség nyomozása mindedig nem vezetett eredményre.

— **Vallásából áttért község.** Bodajki fejmegyeyi község római katolikus lakosai, már rég óta ellenséges viszonyban vannak plébánosukkal, Janny Ferenczel. A bodajkiak mindent elkövettek, hogy plébánosukat helyeztessék el s nem rég a közoktatásügyi miniszternél mint kegyuruknál is jártak kérelmükkel. De Steiner székesfejérvári püspök Janny mellett foglalt állást s így a lakosság panaszaí siket fülekre találtak. — Végre a bodajkiak kifogytak a türelmükből. Tegnap délelőtt kétszáz katolikus felkereste Janny plébánost s bejelentették neki, hogy családjukkal együtt áttérnek a református hitre. A plébánostól Maller Károly református lelkészhez mentek s nála szintén bejelentették a szándékukat.

— **Ronitens egyházi tisztviselő.** Kétegyháza békésmegyeyi községben az iskolaszéki elnök, David György és a gondnok, David István megtagadták az engedelmességet Desseffy Sándor csanádi püspöknek, sőt en-

gedetlenségük annyira ment, hogy a számadások és okmányok kiadását megtagadták s így a püspöknek közigazgatási segédelmet kellett igénybe vennie. Békésmegye hatósága K ö v é r László főszolgabírónak azt az utasítást adta, hogy az okmányokat ha kell, karhatalommal is vegye át, de a rendeletnek nem szerezhetett érvényt, mert a két egyházi tisztviselő azt adja mehetségül, hogy ők a felfüggesztésről értesítve nincsenek. Békésmegye közigazgatási bizottsága most újra utasította a járási főszolgabírókat, hogy az okmányokat brachiummal is vegye át és miután a gondnok elszámolni nem akar, a főpásztort, illetőleg az egyházközséget e tekintetben bírónak utasította.

— **Az ördög partja.** Szörnyű halállal mult ki Gurány Mátyas szielniczi jómódu gazdember. Hosszu szálát fuvarozott ki az erdőből. A mint egy meredek hegyen fölfelé iparkodott megrakott szekerekkel, lovai nem bírták tovább a nehéz terhet s megálltak. Gurány látta, hogy társait be kell várnia s egy követ gurított szekerek kereké alá. Ezenközben egyik lova a sikamlós uton megeszközött, a szekér visszacsuszott s a követ félretaszította. Gurány akkor megragadta a gyeplőt, miáltal a másik ló is visszatántorodott s Gurány a kerék alá bukott. Az óriási teher kereké a szerencsétlen mellkasát és fejét szétromosolta; a szekér pedig a lovakat maga után vonszolva, örületes sebességgel gurult a meredek uton lefelé. Szerencse, hogy Gurány ozimborái hátramaradtak, mert valamennyien ott pusztultak volna el. A veszedelem láttára csakhamar kifogták lovaikat és elmenekültek. Gurányt halva szállították el. A szerencsétlenség színhelyére csakhamar kiment a lipót-szt. miklósi szolgabíró és felvette a jegyzőkönyvet. A köznép sok babonát fűz a meredek lejtőhöz; ördög partjának nevezi, mert ezen a helyen minden évben elpusztul egy-egy emberélet.

— **Szavazó asszonyok.** Ez év márczius 5-én fogadott el az angol parlament egy törvényjavaslatot, amely szerint minden férjes nő szavazati joggal bír a községi választásoknál. Ez annál nagyobb fontosságú tény Angliára nézve, mert ugyanakkor a községi autonómiát is nagyban kiterjesztették, úgy, hogy a nők azáltal jelentékeny befolyást nyertek a községi ügyekre. A nagy nap, mely a nőemancipáció történetében jelentőségeltjes fog maradni, e hó kilenczedikén volt. E napon lépett ugyanis hatályba az említett törvény. Az angol választó polgárok száma tehát ezentúl jelentékenyen megszaporodott, a mennyiben ugyanis egy millió olyan nőt irtak össze Angliában, a kik az új törvény értelmében szavazó joggal bírnak. Valószínű, hogy az angol nők bírnak is ez új jogaiknak megfelelő szellemi képzettséggel, plane, ha figyelembe vesszük, hogy Angliában az első államfő is — nő.

— **Elvesztett kabát.** Az arad-gáj külvárosi óvoda hangversenyén egy urnó a saját kabátja helyett egy másikat vitt el; fölkérem ezen uton, sziveskedjék az elvitt kabátot az óvodába mielőbb visszaküldeni, hol saját kabátját átvetheti. Hanacsék Luiza.

GYÁSZROVAT.

Benza Lajos †.

Egy sokat szenvedett, beteg lélek lángja aludt el örökre, halálával kiegyenlítve mindent: sorcsapását, utolsó napjai keserűségét és a róla szállongó, s talán másokat épen ezért vádoló szóbeszédet.

Benza Lajos aradi magyar kir. nyugalmazott számvizsgáló elhunytáról veszünk mély részvételt, de a halálban való megnyugvás egy bizonyos nemével tudomást.

Szorgalmas hivatalnok volt mindaddig, míg elméje el nem borult; szerették tisztársai a köztük működő barátot, míg betegsége el nem zárta előlük, a világ elől. Azután csak szánalmat lehetett érezni a szenvedő iránt.

Barátai több alkalommal törekedtek a megzavarodott lelkű embert a budapesti tébolydák egyikébe elhelyezni, de az anyagi viszonyok vétót mondtak ez üdvös törekvésnek, az ingyenes helyek pedig mindig telmők.

Most már leszámolt a reá és környezetére nézve kinteljes élettel. Alszik örökké.

Tisztársai az alábbi gyászjelentést adták ki:

Az aradi kincst. jóságigazgatóság tisztikara szomorodott szívvel jelenti Benza Lajos, m. k. nyugalmazott számvizsgálónak folyó évi december hó 13-án, d. e. háromnegyed 10 órakor, szenvedésekkel telt életének 45-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt elhunytát. A boldogult hült teteme az aradvárosi alsó temetőnek halottas házából folyó hó 14-én, d. u. 3 órakor fog örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat lelke üdvéért pedig december hó 17-én, délelőtt 8 órakor fog a t. Minorita-atyák templomában az egék Urának bemutatattani. Béke lengjen hamvai felett! Arad, 1894. december 13.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Kölcsey-dalkör.** Felkértnek a Kölcsey dalkör t. működő tagjai, miszerint a ma — pénteken este tartandó énekpróbán megjeleneni sziveskedjenek. Az elnökség.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

December 14. (Péntek) Huszárosan, operetta, (először.)

December 15. (Szombat) Huszárosan, operetta, (másodszor.)

December 16. (Vasárnap) Délután: Asszony verve jó. Este Az arany ember, szinmű.

* A „Keleti utazás“, ez a régen adott s német volta daczára is elég vig bohózat okoztatta meg tegnap a színház közönségét. A jelenetek elég gyorsan perdültek s mivel minden valamire való szerep jó kezekben volt, kifogástalanul összevágóan ment az előadás. Taps azonoan kevés volt. Az érdem Tompa Kálmánt, Balassa Jenőt, Lubrinocz Juliát, Novák Irént, Fenyvesi Emilt, Gál Gyulát, Kaczer Ninát, Rónaszékyt és Szendreyt egyaránt megilleti. H. Körössy Juczi birtelen vette át Bertholdy Sára szerepét s ezt elég tiszteségesen végigjátszotta.

* A mai premier. Ma kerül színre először Rónaszéki és Barua operettje a „Huszárosan“, mely eddig Budán, Kolozsvárt Győrben és Temesvárt került színre. A próbát csütörtökön délelőtt tartották meg. A régi huszáruhák egészen újjak és egykoru minták után készültek. Az előadás szombaton páros bérletben ismételtetik.

* **Műsorváltozás.** A heti műsor többrendbeli akadályok folytán megváltozik. A vasárnapra kitűzött „Csongor és Tünde“ helyet az „Arany ember“ kerül színre.

* **Somló Sándor lemondása.** Ki sem neveztek és már is lemondott Somló Sándor arról az állásról, melyet neki szántak a nemzeti színházban. A napokban már egész biztosra lehetett venni, hogy az ország első színházának vezetését Somló Sándor veszi át. Most ismét újabb fordulat állott be. Somló levelet intézett Nopcsa báróhoz, melyben tapintatos indokolással kijelenti, hogy a neki szánt szerepet nem fogadhatja el. Lemondásának oka az, mert nemcsak az anyagi, de a művészi vezetését is ketté akarták osztani, úgy hogy voltaképen Festetics Andor lett volna a nemzeti színház tényleges igazgatója.

* Az „Élet“ legújabb (11.) számának ismét nagyon érdekes a tartalma. Kiemeljük belőle Bálint Imre cikkét. Az igaz politikai, melyben az agrárius mozgalom jogosultságát fejtegeti. Igen ügyes vers van a füzetben gróf O'Donnell Henrik-nél férfi és nő czimen. Szemleovat a Dicsőffy-képző intézetekkel (magan színészkiskolákkal) és egyéb aktuális dolgokkal foglalkozik. (Pápai apostoli áldás zsidónak. A kereszties pök. Katholikus tudomány stb.) Az irodalom rovata ismét gazdag élénk. Szóval az „Élet“, mely igazán a legolcsóbb hetilap (negyedévre 1 frt 25 kr.) je en számával ismét bebizonyítja, hogy olcsósága daczára egyuttal legjobb hetilapunk. Melegan ajánljuk t. olvasóink szives érdeklődésébe. Az „Élet“ kiadóhivatala Budapest, Baross-utca 40.

TÁVIRATOK.

A liberális tüntetés.

Budapest, december 13. (Saj. tud. táv.) A liberális tüntetés ma fényesen sikerült; bár rengeteg heves és hideg szél dühön-

gött, mégis este hat órától kezdve az utcákat valósággal úgy ellepte a közönség, hogy alig lehetett járni.

Az egyetemi polgárság és a polgári körök delegáltjai az eskütéren gyűltek össze s csak ehelyütt a közönség száma meghaladta a 50,000-et; a mellékutcák is tömve voltak közönséggel. Pontban hat órakor meggyújtották a tömerek fáklját, nappali világosságot terjesztve utjukban mindenütt.

Rendben, óriási lelkesedéssel vonult a beláthatatlan tömeg a dunaparton, a Mária Valeria-utczában, s az utvonat, a merre haladt mindenütt pazarul volt kivilágítva, és zászlókkal diszitve. A fáklásmenet viharosan éljenezte folyton a királyt, a liberális minisztereket, s a közönség az ablakokból kendődobogtatással osztozta a tüntetésben.

A menet a Deák-utczában és vácziköruton végig haladva, a fürdő-utczába fordult. Az utvonatba eső klubhelyiségek pompásan ki voltak világítva és több helyütt görög tüzzel világították meg az elvonuló menetet.

Fél nyolczkor értek a szabadelvű kör elé. Itt a rendőrök alig tudtak helyet csinálni a menetnek, mert eleve már annyira elfoglalták a Ferencz József-teret. Kalapemelve, szakadatlanul éljeneztek a királyt és a minisztereket. Midőn a tömeg nagy neheren megállapodott, a fáklják egy részét eloltani kellett, olyan heves volt a szél.

Martos, az egyetemi kör elnöke lelkesült beszédben éltette a királyt, ki alkotmányos érületével a szabadelvűséget diadalra segítette; éltette a kormányt, mely a szabadelvű eszméket a zászlóra tűzte, a szabadelvű pártot, mely az eszmék diadalát lehetségessé tette. Midőn a szónok a király nevét említette, a közönség és tüntetők kalapjaikat felemelve perczekig viharosan éltették a királyt, ugyszintén a névszerint említett minisztereket is.

Podmaniczky elnök, a klub erkélyéről, hol a miniszterek kivételével jelen volt az egész szabadelvűpárt, lelkes beszédben üdvözölte az ifjuság szabadelvű lelkesedését, mely legjobb biztosítéka a szabadelvűség jövőjének, jövendő érvényesülésének. Éltette a királyt, mire ismét perczekig tartó frenetikus éljenzés volt.

Az óriási közönség még hallani akarta a minisztereket is, de Podmaniczky felszólítására a legnagyobb rendben szétoszlott. Egyesek próbálkoztak Kossuth éljenzést inscenirozni, de maguk a tüntetők letorkolták őket s így a rendőségnek semmi dolga sem akadt. Nyolcz óra után az utcákat még mindig nagy tömeg lepi el, de a legnagyobb rendben.

Xantus János †

Budapest, december 13. (Saj. tud. táv.) Xantus János akadémikus, a nemzeti muzeum széprajzi osztályának igazgató öre, meghalt 70 éves korában.

Letartóztatott bankár.

Budapest, deczemb. 13. (Saj. tud. táv.) Nemrég Somssich Ödön gróf, sikkasztás és csalás miatt feljelentette Györi Vilmos bank és háztulajdonost. A gróf Györinél 12,000 frtot helyezett el börzejatekra, de midőn az ügyletek lebonyolításánál zavarba jött, emiatt ma reggel letartóztatották és vizsgálati fogságba helyezték.

Csáky Kálmán gróf öröke.

Lőcse, december 13. (Saj. tud. táv.) Csáky Kálmán gr. képviselő elhalálozása folytán Pribradny Oszkár kir. közjegyzőt jelölték képviselőnek.

Titkos tanácsosok esküje.

Bécs, december 13. (Saj. tud. táv.) A mai általános kihallgatások előtt Krahenberg lovag és Rittber Ede osztályfőnökök, az ujonnan kinevezett valóságos belső titkos tanácsosok, letették őfelsége előtt a hűségesküt, és azután a király által a kihallgatáson fogadtattak.

Megszökött rablóvezér.

Belgrád, december 13. (Saj. tud. táv.) Chajduk hirhadt rablóvezér a kragujeváci börtönből megszökött. A kerület lakosságában e hír nagy félelmet keltett.

Stambulow a bíróság előtt.

Szofia, december 13. (Saj. tud. táv.) A „Swoboda“ egy nyilván Stambulow sugalmazta nyilatkozatot tesz közzé, melyben azt állítja, hogy az alkotmány ellenes kihágások részesei, a mely kihágásokért Stambulowot törvény elé akarják idézni, Stoilow és Nacsevics miniszterek is, a kik, mikor még a Stambulow-kabinet tagjai voltak, a minisztertanácsban az alkotmány ellenes cenzura behozatalát javasolták. A minisztertanács többsége e javaslatot el is fogadta. Ha tehát Stambulow a bíróság elé kerülne, akkor e bűnrészesek is a bíróság elé idézendők.

A finn-orosz vámviszonyok rendezése.

Pétervár, decz. 13. (Saj. tud. táv.) A pénzügyminiszterium a finn-orosz vámviszonyok végleges szabályozására bizottságot hívott egybe, melynek tagjait a finn senatus és a pénzügyminiszterium nevezte ki és mely tanácskozásait decz. hó végén kezdi meg.

A serum Oroszországban.

Pétervár, december 13. (Saj. tud. táv.) A kormány megengedte Behring és Rose tanároknak a gyógyszerumnak behozatalát, és annak a kormány ellenőrzésével való alkalmazását.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

Gyenes és Balog cég jelentése. Budapest, december 13.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv igen gyenge volt, az irányzat csendes volt, alig pár ezer mm. kelt el változatlan áron. Ma nem adatott ki hivatalos jelentés.

Határüzlet: Amerika szilárd jelentései daazára, a mi üzletünk teljesen változatlanul indult buzában és tengeriben s egész délelőtt a reggeli cursusokon stagnált s változatlanul zárulnak. Zab és rozs kevés üzlet mellett szintén változatlanok.

Zárul 11 órakor

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Buza márczius-április 1894, Buza szeptember-október 1894, Tengeri május-junius 1894, Tengeri őszre, Zab márczius-április 1894, Zab őszre, Káposztarepoze.

Külföld: New York: buzára 1/8-3/8, tengerire 3/8-1/2 magasabb, Chicago: buzára 1/8-3/8, tengerire 1/4-5/8 magasabb, Páris tartott, Liverpool szilárd.

Értéktőzsde: Lanyha kezdet után, a jó vételkedv következtében nemzetközi papirjaink megszilárdultak, s így is zárulnak,

ellenben helyi papírok kevés üzlet mellett változatlanok.

Zárul 11 órakor:

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Rima-Murányi, Déli vasut.

Földbirtokosok figyelmébe. A m. kir. pénzügyi és közigazgatási bíróság legutóbb tartott teljes ülésében fontos döntvényt hozott. Kimondotta ugyanis, hogy „földadó elengedéseinek az 1883. évi XLIV. t. cz. 49. és 50. §§-ai alapján abban az esetben is van helye, ha a szántóföldekre vonatkozólag elemi csapásként jelentkező tartós szárazság a bevetett földeknek termését, egész határokat magában foglaló nagyobb területeken nem teljesen, hanem csak egyharmad vagy kétharmadrészben semmisíti meg oly módon és időben, hogy az illető földek abban az évben már újabb veteményezés által jövedelmezőkké általában nem tétethetnek.“

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi decz. hó 12-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: I. Öreg nehéz (páronkint 400 kigron felüli súlyban) 42.-43. krig. Öreg közép (háronkint 300-400 kilogramm súlyban) 42.-43. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kigron felüli súlyban) 43.-43.5 krig. Fialat közép (pkint 251-320 kigr. súlyban) 43.-43.5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 kigr. terjedő súlyban) 43.-44. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kigron felüli súlyban) 42.-43. krig. Közép (pkint 220-280 kigr. súlyban) 42.5-43. krig. Könnyű (pkint 220 kigr. terjedő súlyban) 42.-44. krig. Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kigr. felüli súlyban) 42.-42.5 krig. Közép (páronkint 220-260 kigr. súlyban) 42.-42.5 krig. Könnyű (páronkint 220 kigr. terjedő súlyban) 38.-41. krig. Sertéslelés szám 1894. decz. hó 10-én volt készlet 124 945 darab. 1894. decz. hó 11-én felhajtott: 3542 darab. 1894. decz. 11-én elszállított 1992 drb. 1894. decz. 12-én maradt készletben 127,497 drb. — A hízottsertés üzletirányzata: Lanyha.

Szeszüzlet.

Deczember 13.

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyors szesz 58.-, kicsinyben 58.50 hordó nélkül per 100 liter % beleértv. 85 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. Budapest, december 8. d. u. 5 óra.

Table with 3 columns: Item, Unit, Price. Items include Buza bászági új, Buza tiszavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejrémgyei, Buza bácskai, Róz ujj, I-ő rendű, Róz ujj, II-od rendű, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfőzdei, Zab, Tengeri bászági, Tengeri mászemű, Káposzta-repoze bászági, Köles, Buza szept.-okt., Buza márcz.-ápr., Buza máj.-jun., Róz szept.-okt., Tengeri júl.-aug., Tengeri aug.-szept., Tengeri októberre, Zab márcz.-ápr., Zab szept.-okt., Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. deczember 13.

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Magyar aranyjárdék 4%, Magyar koronajárdék 4%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti vasut 1876., Magyar földtehermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény.

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény, Magyar nyereség-sorsjegy kölesön, Tiszaszabályozási és szegedi kölesön, Osztrák papírjárdék, Osztrák járdék ezüst, Osztrák járdék arany, Korona járdék, 1860-ki államsorsjegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelintézet részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 irankos arany (Napoleonkor), Német birodalmi márka, London, Páris.

Vonatok közlekedése.

Érvényes 1894. évi október hó 1-éül.

Table with 2 columns: ARADRÓL and ARADRA. Sub-headers include Budapest felől indul, Budapest felől érkezik, Erdély felől, Temesvár felől, Szeged felől, Gurahoncz felől.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

E. E. (Szemlek.) Sajnálattal bár, de ezt nem használhatjuk. Ne is törekedjék átdolgozni, mert olyan vékony a meséje, hogy nem is lehetne valamit csinálni belőle. Inkább mást.

VIZJELZÉS.

1894. évi deczember hó 13-án reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérősn.

Table with 5 columns: Észlelési állomás, Hőmérséklet, Időjárás, Vizállás, Jégvastagság. Rows include Branyioska, Arad, Makó, Szeged, Gyoma.

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A - jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1894. deczember 13.

A m. kir. folyammérőki hivatal.

Aradvárosi színház.

Évadbérlet 73. szám. Havibérlet 13. szám.

Pénteken, 1894. deczember 14-én

HUSZÁROSAN.

Nagy operette 8 felvonásban. Irta: Rónaszéki Gusztáv. Zenéjét szerző: Barna Izsó.

SZEMÉLYEK:

Table with 2 columns: Name and Role. Names include D'Avancourt marquisné, Adrienne, leánya, Vicomte Hyppolite Saint Valier de la Cosse Balassa J., Gróf Haday Béla, magyar huszár kapitány, Hunyady J., Báró Haudégen Keresztély, hadapród, Sóiym L., Szikra András, századtrombiás, Csátár Gy., Simplicius, a marquisné udvarmestere, Rónaszéki, Maglon, a marquisné beiső cselédje, Réthy L., Peppó, majoros legény, Mezey M., Jutka, Simplicius szakácsnéja, Tolnainé.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

Deczember 13.

Arany Kulcs szálloda: Özv. Soltész Istvánné magánzó, Budapest. Weiszbrun József kereskedő, Radna. Motorea Romulus görög-keleti lelkész, Agris. Suba Traian fő dbirtokos, Czotosoh.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

12300/1894.

Hirdetmény.

Az 1895. évi egyenes adó kivetési munkálatok fogantatba veendőik lévén, felhivatik Arad sz. kir. város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közegeket valótlán bementésekkel tévnutra vezeti, vagy munkájokban bármí módon akadályozza, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 10. §-a értelmében 1—50 frtig terjedhető bírsággal lesz sújtandó.

Felhivatik továbbá a város közönsége, miszerint az adókövetés alapjául szolgáló vallomási íveket, melyek ingyen, vétbizonyítvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az

alább kitűzött határidők alatt, a polgármester megbízásából, Kilényi János adóügyi alszámvevőnél, a saját érdekében beadni el ne mulassza, és pedig:

A házbérjöveldmi vallomásokat 1894. év folyamán keletkezett új házakra vonatkozólag f. é. decz mber 30-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó és az 1894. év folyamán keletkezett üzletek, kereskedések, vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jöveldmi haszonhajtó foglalkozások jöveldmeire vonatkozó vallomásokat 1895. évi januárius 30-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó meghatározott évi vagy havi fizetést élvezők évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vallomásikat, — továbbá a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat 1895. évi január 15-ig.

Az általános jöveldmi pótdadó kiszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokat 1895. évi január 31-ig, vétbizonyítvány ellen.

Az eb-adóra vonatkozó vallomásokat 1895. évi január hó 8-ig.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek jöveldmeikre vonatkozó vallomásikat 1895. évi márczius 30-ig.

A fent érintett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyeztetik, hogy az adótárgyaknak az adóköteles jöveldmeknek a kincstár megkárosítása céljából való eltitkolása az 1883. XLIV. t.-cz. 100. §-a értelmében 1—500 frtig terjedhető bírságot von maga után.

Arad sz. kir. város tanácsának 1894. november 10-én tartott üléséből.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi október hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,10	4,00	1,37
Csaba	2,28	5,55	4,35
Kétegyháza	2,54	6,18	5,08
Lökösháza	3,12	—	5,28
Kurtics	3,28	6,37	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	3,55	6,55	6,10

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,30	8,20	9,45
Sofronya	11,48	—	10,02
Kurtics	11,58	8,38	10,16
Lökösháza	12,14	—	10,35
Kétegyháza	12,37	9,08	11,—
Csaba	1,28	9,25	11,45
Szolnok	4,31	11,22	3,00
BUDAPEST érkezik	7,35	1,20	6,30

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,30	6,35	4,30	7,05
Glogovác	2,44	6,46	4,42	—
Györök	3,15	7,07	5,03	—
Paulis	3,32	7,18	5,14	—
Radna-Lippa	3,58	7,35	5,32	7,50
Konop	4,30	7,58	5,56	—
Borzova	4,50	8,14	6,12	—
Tótvár	5,21	8,38	6,41	—
Soborsin	5,40	8,56	7,00	8,51
Piski	—	11,04	9,38	—
Gyulafehérvár	—	12,51	11,25	11,18
Tövis érkezik	—	1,20	11,54	11,40

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	—	este
Tövis indul	3,38	3,19	—	1,35
Gyulafehérvár	3,59	4,04	—	2,14
Piski	5,05	6,05	—	3,59
Soborsin	6,33	8,21	4,00	6,28
Tótvár	—	8,40	4,21	6,42
Borzova	—	9,09	4,50	7,07
Konop	—	9,25	5,09	7,24
Radna-Lippa	7,29	9,58	5,47	7,56
Paulis	—	10,11	6,02	8,08
Györök	—	10,25	6,18	8,20
Glogovác	—	10,48	6,47	8,44
ARAD érkezik	8,10	11,00	7,00	8,55

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul	5,18	8,58
Sofronya	5,31	4,18
Kurtics	5,44	4,45
Lökösháza	6,00	5,13
Kétegyháza	6,18	6,13
Kigyós	6,31	6,37
Csaba	7,02	6,55
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul	—	4,25
Csaba	7,09	7,12
Kigyós	7,24	7,25
Kétegyháza	7,47	7,39
Lökösháza	8,14	7,58
Kurtics	8,38	8,15
Sofronya	8,58	8,27
ARAD érkezik	9,10	8,42

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	6,20	11,35	5,00
Uj-Arad	6,31	11,59	5,21
Németságh	6,49	12,24	5,47
Vinga	7,08	12,52	6,14
Orczifalva	7,20	1,09	6,34
Merczifalva	7,31	1,25	6,52
Szt.-András	7,43	1,44	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,10	7,39

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	éjjel
TEMESVÁR indul	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merczifalva	9,04	1,59	9,48
Orczifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul	8,00	6,40
Simánd	8,31	7,11
Kisjénő-Erdőhegy	9,20	7,55
Székudvar	9,38	8,11
Sikló	9,51	7,26
Ottlaka	10,5	8,40
Elek	10,23	8,57
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,38	9,12

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5,17	8,03
Elek	5,30	8,23
Ottlaka	5,40	3,36
Sikló	5,51	3,50
Székudvar	6,08	4,06
Kisjénő-Erdőhegy	6,24	4,39
Simánd	6,49	5,10
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,14	5,40

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	reggel	este
MEZŐHEGYES ind.	7,05	8,30
Kamarásmaj.	7,17	8,42
Nesze	7,25	8,52
Kovácskőháza	7,42	9,10
Bánhegyes	8,04	9,38
M.-Bodzás	8,25	9,55
Bánkut	8,37	10,09
KÉTEGYHÁZA érkezik	8,55	10,30

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	délután	reggel
KÉTEGYHÁZA ind.	8,00	5,16
Bánkut	8,22	5,36
Megyes-Bodzás	8,40	5,49
Bánhegyes	4,02	6,06
Kovácskőháza	4,25	6,23
Nesze	4,39	6,35
Kamarás-major	4,48	6,43
MEZŐHEGYES érkezik	5,00	6,55

Arad—Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	5,00	9,00	4,20
Szt.-Tamás	5,24	9,22	4,49
Pécska	5,43	9,38	5,13
Battonya	6,12	10,01	5,47
Tompa	6,24	10,11	6,00
Mezőhegyes	7,01	10,40	6,54
Csanád-Palota	7,22	11,00	7,21
Nagyalak	7,39	11,15	7,43
Apátfalva	8,01	11,35	8,09
Makó	8,28	11,58	8,51
Kis-Zombor	8,42	12,12	9,10
SZEGED érkezik	9,33	1,00	10,10

Szeged—Arad.

	d. u.	este	reggel
SZEGED indul	2,20	6,00	4,20
Kis-Zombor	3,12	6,45	5,16
Makó	3,35	7,04	5,43
Apátfalva	3,55	7,23	6,02
Nagyalak	4,17	7,44	6,24
Csanád-Palota	4,32	7,59	6,39
Mezőhegyes	5,08	8,27	7,10
Tompa	5,32	8,40	7,35
Battonya	5,45	9,01	7,48
Pécska	6,10	9,25	8,14
Szt.-Tamás	6,23	9,38	8,27
ARAD érkezik	6,45	10,00	8,50

Arad—Gurahonoz.

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul	6,40	5,23	12,30
Ötvényes	6,56	5,39	12,55
Zimánd-Ujfalu	7,02	5,45	1,08
Uj-Szt-Anna	7,24	6,07	2,00
Világos	7,46	6,29	2,39
Muszka-Magyarád	7,53	6,36	2,52
Pankota	8,04	6,47	3,26
Apatelekek	8,35	7,18	4,28
Borosjenő	8,47	7,30	5,03
Bokszeg-Beél	9,09	7,52	5,43
Borossebes-Buttyin	9,38	8,20	6,53
Almás-Alosill	10,05	8,47	7,38
GURAHONCZ érkezik	10,20	9,02	8,00

Gurahonoz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul	4,20	8,10	4,25
Almás-Alosill	4,37	8,27	4,52
Borossebes-Buttyin.	5,05	3,56	5,59
Bokszeg-Beél	5,32	4,28	6,54
Borosjenő	5,56	4,47	7,40
Apatelekek	6,06	4,57	8,00
Pankota	6,42	5,32	9,20
Muszka-Magyarád	6,48	5,38	9,32
Világos	6,55	5,45	9,50
Uj-Szt-Anna	7,21	6,11	10,40
Zimánd-Ujfalu	7,39	6,29	11,10
Ötvényes	7,44	6,34	11,18
ARAD érkezik	8,00	6,50	11,43

Borosjenő—Csermő.

	délután	este
Borosjenő indul	8,55	7,35
Csermő érkezik	9,55	8,35

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délután
Csermő indul	4,50	8,35
Borosjenő érkezik	5,50	4,35

Felhívás.

Arad szab. kir. város területén lakók s itt tartózkodó idegenek nyilvántarthatása végett szervezett rendőri bejelentési hivatal 1895. évi január hó 1-ső napján életbe lép.

A közügyek iránt érdeklődő nagyérdemű közönség tájékozva lehet, hogy ezen, ugyegek, mint az összes lakosságnak különböző és nagy előnyt nyújtó hivatal működésének megkezdése mely nehézségekbe ütközik akkor, ha a közvetlenül érdekelt közönség részéről az eljáró közeg kellő támogatásban nem részesül.

Hogy tehát célba vett nehéz munkánk minden tekintetben sikeres lehessen, — felkérem Aradváros közönségét, hogy még e hó 15—23 ik napjain a lakosság között kiosztandó bejelentési lapokat, az azok hátlapján levő tájékoztató értelmében, a bejelentés teljesítésére kötelezettek lehetőleg sajátkezűleg és pontosan töltsék ki, a végből, hogy az év utolsó hetében házuknál megjelenő összeíró közegek a lapokat fennakadás nélkül kézhez kaphassák, miáltal eljárásuk nemcsak gyorsítottik, de a hivatal is kellő pontos adatokat nyer.

Ezzel kapcsolatosan a jövőre nézve értesítetik a lakosság, hogy az általános bejelentési kötelezettség minden egyesre, az összeírást, illetve a lapok beszedését követő napon lép életbe; miert is az ezután történő lakváltozások nyolcz nap, illetőleg 24 óra alatt az ide vonatkozó szabályrendeletben meghatározott büntetés terhe alatt bejelentendők.

Aradon, 1894. évi december hó 10-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára
és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az ő világrészben el van torjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian Biztos hatású és ártalmatlan szer, melyből összeállított hajfestőszer. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje Barmely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 k r
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szeplők, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrő szépítő hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéséből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centli. üveg 1 frt 50 k. rajczár.

Chinabor. 2% Chinintartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 30 centli. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengali tüzek. Füst és szag nélkül, vörösből és sárga színben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-fénytel. Hat percig égő, 1 drb 80 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama. A megfagyott kezet vagy lábát 3—4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredetű rheumás és osztoos fájalmak ellen igen hatásos és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenzen gyógyszerek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyviás gálatra gbizánsk elfogadjatnak és lelkiismeretesen teljesítetnek.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9—o2

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tételik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőke törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7% amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a télevi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos polgármester.

Arad sz. kir város kapitányi hivatalától.

16574/1894. sz.

Felhívás.

Arról győződtem meg, hogy a kereskedők nagyobb része üzletük előtt a gyalog és kocsit közötti utcaterületre különféle üzleti árukat, üres ládákat helyeznek el.

Miután a fennebb érintett terület a város tulajdona s kocsit és gyalog közlekedésre van szánva, annak magánosok által leendő elfoglalása már azért sem tűrhető — de különben is az árukirakás haladó városunknak zsidó kinezt kölcsönöz.

Ennélfogva felhívom az érdekelteket, hogy a gyalog és kocsit közötti utcaterületre többé semmiféle tárgyakat ki ne rakassanak, mivel ellenesetben a legszigorubb büntetés fog alkalmazásba vétetui.

Aradon, 1894. november 28.

Főkapitány ur helyett
Nyáry Béla
alkapitány.

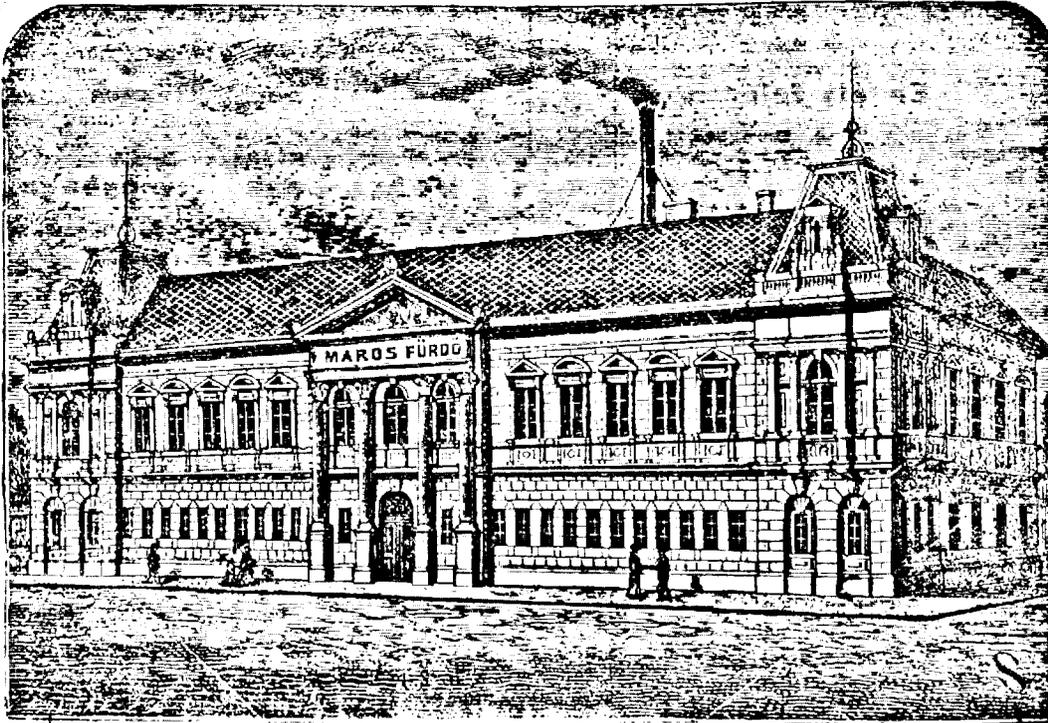
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdésel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tételik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassék azáltal egészségünk biztosítottik.

Hogy ezen öumagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak. Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyíltatik. Előjegyzni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vizgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr	Egy személyjegy	— frt 50 kr
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr
Egy ács-jegy	— frt 40 kr.	Vas és moor-fürdő.	
Uszás-tanítás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr
Uszoda.		Kád-fürdők.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.	Ruhával	— frt 50 kr
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.		Különa ruha-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 56 kr.	1 törülköző	8 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.	Pénztárnyitás. nyáron reggel 6 órakor. télien reggel 7 órakor.	
Massassal egy személy	— frt 70 kr.		

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemeleiben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utczi, parkettával kipedolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.